

**.../2002. (...) OGY számú határozat
a családon belüli erőszak megelőzésére és hatékony kezelésére irányuló
nemzeti stratégia kialakításáról**

Az Országgyűlés

- a közelmúltban a közvéleményt felkavaró tragédiák nyomán felismerve a családon belüli erőszak nagymértékű jelenlétét a magyar társadalomban;
- felismerve azt a döbbenetes ténytet, hogy Magyarországon
 - hozzátartozója erőszakos magatartása következtében átlagosan minden harmadik napon meghal valaki;
 - házastársa, élettársa (volt házastársa vagy élettársa) erőszakos magatartása következtében átlagosan minden héten meghal legalább egy nő;
 - a családon belüli erőszak gyermekáldozatainak száma havonta legalább egy;
- eleget téve a családon belüli erőszak visszaszorítását célul kitűző társadalmi szervezetek és az őket támogató több tízezer állampolgár jogos követelésének;
- Eleget téve a Magyar Köztársaság kötelezettségvállalásainak, a nemzetközi egyezményeknek és ajánlásoknak, így különösen
 - az ENSZ CEDAW Egyezményére (A Nőkkel Szembeni Diszkrimináció Minden Formájának Felszámolásáról 1979. december 18-án New Yorkban elfogadott Egyezmény, amelyet Magyarországon az 1982. évi 10. tvr-el hirdettek ki);
 - Az ENSZ CEDAW Bizottságának a Magyar Köztársaság IV-V. összevont Kormányzati Jelentéséhez fűzött 5. számú Ajánlására (2002);
 - A Nők Elleni Erőszak Felszámolásáról szóló Nyilatkozatra, amelyet az ENSZ Közgyűlése 1993. december 20-án New Yorkban elfogadott 48/104 számú határozatával hirdettek ki
 - A Nők IV. (Pekingi) Világkonferenciájának Cselekvési Programjára és Zárónyilatkozatára (1995)
 - A Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményre és az ENSZ Gyermeki Jogok Bizottságának a Magyar Köztársaság Első Kormányzati Jelentéséhez fűzött Ajánlásaira (1998.)
 - Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 1450 számú Ajánlására (2000)
 - Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának 5. számú Ajánlására (2002)
- felismerve a hatályos jogi szabályozás hiányosságait, a hatályos jog érvényesülésének nehézségeit, a társadalomban, a hatóságok és a bíróságok munkájában tapasztalható tudatlanságot illetve érdektelenséget;

- felismerve a társadalmi szervezetek munkájának elengedhetetlenségét mind a prevenció, mind az áldozatok segítése, mind a felvilágosítás terén;
- elítélve a családon belüli erőszak minden, akár csak verbális formáját is;
- figyelembe véve azokat a statisztikai tényeket, melyek igazolják, hogy a családon belüli erőszak áldozatai túlnyomó többségükben nők és gyermekek,
- kiemelve a mindenkit megillető emberi jogok védelmének elsődlegességét, kijelentve, hogy a családon belüli erőszak nem tekinthető magánügynek;
- észelve, hogy a 2002. október 2-i országgyűlési ülésnap napirend előtti felszólalásai alapján az Országgyűlésben képvisellel rendelkező pártok mindegyike egyformán fontosnak és sürgetőnek nevezte a családon belüli erőszak visszaszorításának ösztársadalmi ügyét;
- felismerve a családon belüli erőszak visszaszorítása érdekében egy nemzeti stratégia kialakításának szükségességét;

a következő határozatot hozza:

- I. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az erre szakosodott társadalmi szervezetek bevonásával egy éven belül dolgozza ki és terjessze az Országgyűlés elé az alábbi kérdéseket törvényben rendező törvényjavaslatokat:
 - a. Az ún. „távoltartó rendelkezés” bevezetése a magyar jogba;
 - b. „Családon belüli erőszak” elnevezéssel a családon belüli erőszak folyamatjellegét, a rendszeres elkövetést büntetni rendelő új törvényi tényállás beiktatása a magyar jogba;
 - c. Az ún. „fenyegető zaklatás” bűncselekménnyé nyilvánítása;
 - d. A szexuális bűncselekmények szabályainak átfogó felülvizsgálata annak érdekében, hogy a büntetőjog hatékonyan védje a gyermekeket mindenfajta szexuális erőszaktól, visszaéléstől és kizsákmányolástól, mind családon belül, mind azon kívül.
 - e. A családon belüli erőszak eseteiben a bíróságok és a hatóságok előtti eljárásokban soron kívüliség (gyorsított eljárás) biztosítása;
 - f. A rendelkezésre álló tanúvédelmi szabályok megerősítése, illetőleg további tanúvédelmi szabályok megállapítása, annak érdekében, hogy a törvény megfelelő hatékonysággal védje a családon belüli erőszak áldozatainak, illetőleg tanúinak a személyes biztonságát és emberi méltóságát tanúskodásuk esetén;
- II. Az Országgyűlés felkéri a kormányt, hogy saját hatáskörben, az erre szakosodott társadalmi szervezetek bevonásával egy éven belül
 - a. Alkossa meg azokat az egyértelmű és egységes szabályokat (protokollokat), amelyeket a rendőrség, a gyermekvédelmi szervek, szociális intézmények, egészségügyi intézmények alkalmazni kötelesek családon belüli erőszak vagy annak gyanúja esetében, beleértve az érintett szervek együttműködési kötelezettségét is;

- b. Hozzon létre biztonságos menedékház hálózatot és áldozatvédelmi központokat az erőszak elől menekülő nők, gyermekek és más bántalmazott hozzátartozók számára;
 - c. Tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a családon belüli erőszakkal összefüggő hatósági eljárások során a bántalmazott családtagok életének, testi épségének és biztonságának védelme minden más szempontot megelőző szempontként érvényesüljön;
 - d. Szervezze meg és biztosítsa a családon belüli erőszak erre rászoruló áldozatainak a bíróságok és hatóságok előtti szakszerű jogi képviseletét az eljárás teljes tartamára.
 - e. Szervezze meg a családon belüli erőszak megelőzésében és kezelésében érintett szakemberek felvilágosítását, folyamatos képzését;
 - f. Tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a családon belüli erőszakkal kapcsolatos pontos statisztikai adatgyűjtés elveit az illetékes állami szervek kidolgozzák és bevezessék;
- III. Az Országgyűlés felkéri az Országos Igazságügyi Tanácsot, hogy saját hatáskörén belül, lehetőségei szerint
- a. Szervezze meg a bírák oktatását a családon belüli erőszak jelenségével kapcsolatban erre szakosodott társadalmi szervezetek szakembereinek bevonásával;
 - b. Találjon megoldást arra, hogy a családon belüli erőszakkal összefüggő ügyeket a bíróságok soron kívüliséget élvezve bírálják el.
- IV. Az Országgyűlés felkéri a kormányt, hogy indítson el egy országos kampányt, amelynek célja, hogy az állampolgárok ne tekintsék magánügynek a családon belüli erőszakot, és a társadalom ne legyen közömbös a családon belüli erőszak semmilyen megnyilvánulásával szemben.

I n d o k o l á s

A nemzetközi és hazai statisztikák és az utóbbi időkben médiafigyelmet kapott tragikus események fájón ráirányították a figyelmet arra az elkötelezett kutatók és civil szervezetek által már régóta kimutatott tényre, hogy a családon belüli erőszak jelen van a magyar társadalomban.

A családon belüli erőszak nem lehet magánügy, legyen szó akár a gyermekek bántalmazásáról, a nők bántalmazásáról, a családon belüli nemi erőszakról, lelki terrorról vagy fenyegetettségről.

Habár elvileg a magyar büntető szabályozás egyes esetei alkalmazhatóak lennének a családon belüli erőszak egyes eseteire, ezek a szabályok legtöbbször csak

a legsúlyosabb esetekben és akkor is gyakran csak az áldozatok számára végzetesen későn hatályosulnak.

Az ügygel foglalkozó elkötelezett társadalmi szervezetek magas színvonalú munkát végeztek az elmúlt években, tevékenységük továbbra is elengedhetetlen, a családon belüli erőszak problémájára kezelésének egyik alappillére.

Be kell látni azonban, és úgy tűnik, hogy a parlamenti pártok között egyetértés van ebben a kérdésben, miszerint ez nem elegendő, komplex és többirányú állami beavatkozásra is szükség van a családon belüli erőszak megelőzéséhez, illetve megfékezéséhez. Szükséges többek között a téma speciális, kiemelt kezelése, az ehhez szükséges sajátos törvényi tényállások megalkotása, de elengedhetetlen a hatóságok és a szakemberek megfelelő hozzáállásának kialakítása is.

Az országgyűlési határozati javaslat olyan intézkedési tervet tartalmaz, amely megfelelő végrehajtás esetében reményeink szerint alkalmas lesz arra, hogy a családon belüli erőszak súlyos társadalmi problémájának megoldását megalapozza, mindazonáltal végleges megoldásként szükségesnek tartva a Btk. különös részének átfogó reformját, különös tekintettel a szexuális önrendelkezési jog megsértésével, ezen belül pedig a gyermekek és egyéb körülmények miatt kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekkel szembeni szexuális visszaélésekkel kapcsolatos fejezet szükségességére.

B u d a p e s t, 2002. december 2.

Dr. Eörsi Máttyás
SZDSZ

Dr. Vadai Ágnes s.k.
MSZP